

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 557/2023-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED]

[REDACTED], zastúpeného JUDr. Ondrejom Bartošovičom, advokátom, P. Pázmaňa 30, Šaľa, proti konaniu a uzneseniu Špecializovaného trestného súdu č. k. 13 Tp 6/2023 z 25. mája 2023 a proti konaniu a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Tostš 12/2023-2083 z 8. júna 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 11. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia práva na osobnú slobodu a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 8 ods. 1, 2 a 5 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 9 ods. 1, 3 a 4 a čl. 14 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) konaním a rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví. Napadnuté uznesenia navrhuje zrušiť a sťažovateľa prepustiť z väzby na slobodu. Všeobecným súdom navrhuje uložiť zákaz pokračovania v porušovaní základného práva alebo slobody sťažovateľa, povinnosť zaplatiť primerané finančné zadostučinenie a trovy konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh vyplýva, že sťažovateľ je stíhaný pre skutok opísaný v uznesení vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, odboru Bratislava ČVS: PPZ-227/NKA-ZA1-2022 z 8. februára 2023 (ďalej len „uznesenie o vznesení obvinenia“), kvalifikovaný v bode 1 ako zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a v bode 14 ako pokračovací obzvlášť závažný zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi

podľa § 172 ods. 3 a 4 písm. c), ods. 6 písm. b), d) a ods. 8 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) a § 141 písm. a) Trestného zákona. Sťažovateľ mal podľa uznesenia o vznesení obvinenia od presne nezisteného času (minimálne od roku 2021) pôsobiť ako jeden z hlavných dílerov omamných a psychotropných látok (ďalej len „OPL“) pre zločineckú skupinu, ktorá mala byť založená a riadená obvineným [REDAKOVANÉ] s cieľom páchania najmä rôznorodnej drogovej trestnej činnosti na účely získavania finančných alebo iných výhod, a to tak, že skupina sa prostredníctvom vytvorenej štruktúry zaoberala neoprávneným dovážaním, prechovávaním a obchodovaním s OPL, najmä s kokaínom a metamfetamínom. Sťažovateľ mal OPL odoberať najmenej priamo od [REDAKOVANÉ], pričom OPL mal ďalej distribuovať v rámci svojej vlastnej siete ďalším dílerom a konečným užívateľom, pričom časť finančnej hotovosti za predané OPL mal odovzdávať priamo [REDAKOVANÉ]. Podľa opisu druhého skutku si sťažovateľ v presne nezistený čas a na presne nezistenom mieste zadovožoval najmenej pervitín, najmenej od [REDAKOVANÉ] a ďalších nezistených osôb, ktorý na nezistenom mieste prechovával a následne v presne nezistenom čase od júna do 9. októbra 2022 na rôznych miestach najmenej 8-krát predal v nezistenom množstve [REDAKOVANÉ] pri autoumývarni [REDAKOVANÉ] najmenej v množstve 250 g v hodnote minimálne 7 500 eur (minimálna cena pervitínu v predmetnom období na čiernom trhu).

3. Do väzby bol sťažovateľ vzatý uznesením Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „špecializovaný súd“) č. k. 13 Tp 6/2023 z 11. februára 2023 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 5 Tošt 5/2023 z 21. marca 2023 z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku, pričom lehota väzby mu začala plynúť 8. februára 2023. Uznesením špecializovaného súdu č. k. 13 Tp 6/2023 z 25. mája 2023 (ďalej len „uznesenie špecializovaného súdu“) bola podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku (okrem žiadosti spoluobvineného [REDAKOVANÉ], pozn.) zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu predložená súdu prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky s jeho stanoviskom o nevyhovení. Podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku nebola prijatá ponuka zloženia peňažnej záruky manželkou sťažovateľa vo výške 10 000 eur a podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nebol nad sťažovateľom uložený dohľad probačného a mediačného úradníka. Najvyšší súd napadnutým uznesením z 8. júna 2023 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol sťažnosť sťažovateľa.

4. Najvyšší súd v napadnutom uznesení k materiálnym podmienkam väzby uviedol, že z uznesenia špecializovaného súdu možno zrozumiteľne vyvodiť, z akých dôkazných prostriedkov predbežne existuje dôvodnosť podozrenia, že konanie, pre ktoré je vedené trestné stíhanie, sa stalo, má znaky trestnej činnosti a existuje dôvodnosť podozrenia, že sa ho mohli dopustiť sťažovateľ a spoluobvinený. Najvyšší súd uviedol k námietkam obvinených, že sa nedopustili konania, pre ktoré im bolo vznesené obvinenie, že dôvodnosť podozrenia nebola vykonaným dokazovaním po ich vzatí do väzby rozptýlená a naďalej pretrváva. Svedok [REDAKOVANÉ] pri výsluchoch vykonaných kontradiktórnym spôsobom vo vzťahu k sťažovateľovi uviedol, že „[REDAKOVANÉ]“ odchádzal od [REDAKOVANÉ], keď svedok prichádzal, mal plnú tašku dóz s pervitínom (asi 4 – 5 kg) a sťažovateľa svedok spoznal pri rekognícii ako „[REDAKOVANÉ]“. Svedok [REDAKOVANÉ] vo výpovedi z marca 2023 uviedol, že sťažovateľ mu predával pervitín, naposledy to bolo 250 g a predtým 5 – 6-krát po 40 g za sumu 1000 eur, resp. za sumu 25 eur za gram, pervitín bol od [REDAKOVANÉ], čo mal uviesť samotný sťažovateľ. Svedkovia podľa najvyššieho súdu po vzatí obvinených do väzby zotrvali na podstate skutočností vo vzťahu k týmto obvineným. Podľa najvyššieho súdu treba poukázať na vysokú

hotovosť zaistenú pri domovej prehliadke v byte užívanom sťažovateľom. Z vykonaného odpočúvania a záznamu telekomunikačnej prevádzky vyplýva, že [REDAKOVANÉ] bol v kontakte s týmito obvinenými.

5. Podľa najvyššieho súdu z hľadiska dôvodnosti trestného stíhania v bode 1 uznesenia o vznesení obvinenia svedok [REDAKOVANÉ] uviedol základné skutočnosti týkajúce sa podozrenia z existencie zločineckej skupiny, ktorá mala pôsobiť pri páchaní drogovej činnosti pod vedením [REDAKOVANÉ], uviedol, akej trestnej činnosti sa mali jej jednotliví členovia dopúšťať, jeho výpovede sú podporené ďalšími dôkaznými prostriedkami rozvedenými v uznesení najvyššieho súdu č. k. 5 Tošt 5/2023 z 21. marca 2023 o vzatí obvinených do väzby. [REDAKOVANÉ] mal podľa doteraz vykonaného dokazovania stáť na najvyššej priečke, do drogového obchodu mal zapojiť rodinných príslušníkov. Ďalšia úroveň sa mala týkať tzv. vyšších dílerov, ktorým mal byť aj sťažovateľ, bola priamo závislá na svojom dodávateľovi, ktorým mal byť [REDAKOVANÉ] resp. v zastúpení jeho syn, preto je evidentné postavenie nadriadenosti. Hlavným motivačným faktorom pre osoby zapojené do obchodu je finančný zisk a ak nastali problémy, nastupovali obranné mechanizmy (napr. zabezpečením právnej pomoci advokátom s cieľom získania informácií zo spisu, pokračovaním v drogovej činnosti prostredníctvom blízkej osoby, svedok [REDAKOVANÉ] uvádzal aj vyjadrenie [REDAKOVANÉ], že svedka berie ako člena rodiny a dúfa, že ho nesklame, lebo by ho musel zabiť, pozn.). K námietkam obvinených o nedôvodnosti trestného stíhania pre nenaplnenie znakov daných trestných činov najvyšší súd s odkazom na uznesenie o vznesení obvinenia a súdnu prax (R 51/2013) uviedol, že v prejednávanej veci znaky zločineckej skupiny boli predmetom dokazovania, čo predbežne vyplýva z výpovede [REDAKOVANÉ] (ako z primárneho dôkazu) podporenej výpoveďami svedkov [REDAKOVANÉ] a ďalších, spoluobvineného [REDAKOVANÉ], čo je vzhľadom na existujúce štádium konania postačujúce. Tieto skutočnosti budú predmetom ďalej vykonaného dokazovania.

6. Trestné činy uvedené v ďalších bodoch uznesenia o vznesení obvinenia mali byť spáchané obvinenými ako členmi zločineckej skupiny, čo je jednou z foriem súčinnosti, a v takom prípade nie je podľa najvyššieho súdu potrebné, aby každý z členov zločineckej skupiny naplnil všetky znaky daného trestného činu, postačuje čiastočné prispenie k spáchaniu trestného činu za predpokladu, že sú znaky daného trestného činu naplnené celkovým konaním, resp. konaním v súhrne dotknutých osôb vedeným rovnakým úmyslom a z uznesenia o vznesení obvinenia vyplýva, ako mali obvinení prispieť k spáchaniu trestných činov. Právna kvalifikácia vzhľadom na štádium konania nie je nemenná, predbežne však zodpovedá skutkovým vetám uvedeným v uznesení o vznesení obvinenia a tieto vykonaným dôkazom. Nebola zistená zrejma nadkvalifikácia skutkov, hoci sa môže javiť v niektorom prípade ako diskutabilná, napríklad u sťažovateľa pri § 172 ods. 6 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona, keďže sťažovateľ mal podľa bodu 14 skutkovej vety uznesenia o vznesení obvinenia predávať pervitín v období od júna 2022 do 9. októbra 2022 (čo je približne 4 mesiace), pričom však sťažovateľ je pri tomto skutku stíhaný aj v rámci rovnakej, resp. prísnejšej právnej kvalifikácie. V terajšom štádiu na účel rozhodovania o väzbe predbežne nemožno z dôkazov uzavrieť, že konanie obvinených nevykazuje znaky dotknutých trestných činov.

7. Pri existencii väzobného dôvodu najvyšší súd uviedol, že nemal dôvod na odklon od predošlých rozhodnutí (uznesenia č. k. 5 Tošt 5/2023 z 21. marca 2023), keď zistil väzobné dôvody u sťažovateľa podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku. Po uvedení východiskových úvah

ku kolúznej väzbe dospel najvyšší záver k záveru, že jej dôvod je daný tým, že sťažovateľ v ústave na výkon väzby priamo pôsobil na svedka [REDAKOVANÉ], aby zmenil výpoveď v jeho prospech, za čo mu mal ponúknuť peniaze. Z toho vyplýva obava, že by sa v prípade prepustenia na slobodu mohol snažiť nedovoleným spôsobom ovplyvňovať priebeh trestného konania, aby dosiahol čo najpriaznivejší výsledok, či už ovplyvňovaním svedkov, alebo iným marením objasňovania skutočností závažných pre trestné konanie. Prokurátor v stanovisku k žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu uviedol, že sú naplánované výsluchy osôb z okolia sťažovateľa, ktoré by mali mať informácie k vyšetrovanej drogovej činnosti, ako aj konkrétnej osoby [REDAKOVANÉ]. Nie je určujúce, že svedok [REDAKOVANÉ] už bol vypočutý, keďže došlo zo strany sťažovateľa k priamemu kolúznemu konaniu vo vzťahu k nemu, malo k tomu dôjsť pri prvej príležitosti bezprostredne po pridelení k svedkovi na celu v ústave na výkon väzby, keď mu pri prvom rozhovore ponúkol peniaze za zmenu výpovede v prospech sťažovateľa, a to v čase, keď bolo rozhodované o návrhu prokurátora na vzatie do väzby (konanie nadriadeného súdu o sťažnostiach prokurátora a obvineného proti rozhodnutiu o vzatí do väzby). Poukazuje to na osobu sťažovateľa a určité sklony k akémukoľvek konaniu, hoci kolúzneho charakteru, smerujúcemu v jeho prospech, ku ktorému malo dôjsť dokonca priamo počas výkonu väzby, a teda nutnosť obmedziť jeho osobnú slobodu väzbou, aby k takémuto konaniu nedochádzalo. K sťažovateľovmu popieraniu kolúznej aktivity najvyšší súd uviedol, že svedok o tom vypovedal po zákonom poučení vo výsluchu vykonanom kontradiktórnym spôsobom a zo spisu nie je zrejмый dôvod, aby sa svedok vystavoval hrozbe trestného stíhania za uvedenie nepravdivých skutočností. K vyšetrovanej trestnej činnosti svedok vypovedal, čo sa týka sťažovateľa, ako mu zadovážoval drogy, a nie je rozumný dôvod predpokladať, že by si mal vymýšľať skutočnosť o pôsobení tohto obvineného na neho a ponúknutia peňazí za zmenu výpovede. K námietke sťažovateľa o nemožnosti znášať pochybenie spočívajúce v spoločnom umiestnení na celu so svedkom najvyšší súd uviedol, že ani takéto spoločné umiestnenie neoprávňovalo sťažovateľa na kolúzne správanie vo vzťahu k svedkovi a v danej situácii s ním nemal komunikovať, mal ihneď požiadať o svoje premiestnenie.

8. Najvyšší súd priblížil aj rozhodovaciu prax ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo vzťahu k organizovanej trestnej činnosti, väzobným dôvodom a množstvu obvinených, ktorú primerane vztiahol na prejednávajúcu vec. K námietke o konštatovaní kolúzneho dôvodu väzby bez jeho uvedenia v návrhu prokurátora najvyšší súd uviedol, že v priebehu konania o vzatie obvineného do väzby prokurátor podal sťažnosť v neprospech sťažovateľa, ktorú doplnil podaním zo 16. marca 2023, v ktorom poukázal na kolúzne konanie, k čomu priložil zápisnicu o výsluchu tohto svedka. Sťažnostný súd po posúdení doplnenej sťažnosti prokurátora vzal sťažovateľa do väzby aj z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, nebol pritom viazaný dôvodmi väzby zistenými prvostupňovým súdom vzhľadom na rozsah prieskumu vyplývajúci z § 192 ods. 1 Trestného poriadku a tiež vzhľadom na to, že zákaz *reformatio in peius* v § 195 ods. 1 Trestného poriadku sa viaže len na prípad podania sťažnosti obvineným, resp. podanej v jeho prospech, pričom v sťažnosti možno podľa § 189 ods. 2 Trestného poriadku uviesť skutočností a dôkazy, ktoré neboli známe v prvostupňovom konaní. Doplňenie sťažnosti prokurátorom bolo navyše pred rozhodnutím o nej doručené na vyjadrenie sťažovateľovi a obhajcovi, ktorí využili možnosť sa k nemu vyjadriť.

9. K dôvodu preventívnej väzby najvyšší súd uviedol, že nezistil nové podstatné skutočností pre odklon od uznesenia č. k. 5 Tošt 5/2023 z 21. marca 2023, v ktorom bol konštatovaný dôvod

preventívnej väzby spočívajúci v existencii dôvodnej obavy z hrozby páchania drogového trestného činu z uvedených konkrétnych skutočností (stíhanie za závažnú úmyselnú trestnú činnosť drogového charakteru, ktorá mala byť uskutočnená plánovito, koordinovane a organizovaným spôsobom v rámci činnosti zločineckej skupiny, u sťažovateľa vo väčšom rozsahu, nemalo ísť o ojedinelé konanie, ale ku konaniu malo dôjsť opakovaným spôsobom po relevantné obdobie s cieľom získať finančné prostriedky distribúciou OPL, k stíhanej trestnej činnosti malo dôjsť, hoci obvinení mali mať zdroj legálnych príjmov z podnikania a invalidného dôchodku a je tak dôvodné predpokladať, že si mohli zabezpečovať významný zdroj príjmov na úhradu svojich potrieb vzhľadom na rozsah činnosti, u sťažovateľa bola zaistená hotovosť vo výške viac ako 17-tisíc eur a vo výške viac ako 12 miliónov maďarských forintov). V tomto smere nie je určujúce, že sťažovateľ je doteraz súdne netrestanou osobou.

10. K nahradeniu väzby najvyšší súd pripomenul jeho vylúčenie pri kolúznej väzbe, preto špecializovaný súd v rozpore s tým uvádzal, že nahradenie väzby je v prípade zistenia výnimočných okolností možné. Ak je u sťažovateľa konštatovaný kolúzny dôvod väzby, tak nahradenie väzby nie je podľa zákona možné, keďže to zákon vylučuje. Špecializovaný súd rozhodol o neprijatí záruky manželkou sťažovateľa, zo spisu ale nevyplýva, že by k takejto ponuke touto osobou aj riadne došlo podaním podľa § 62 ods. 1 Trestného poriadku a išlo iba o vyjadrenie sťažovateľa a jeho obhajcu v žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, resp. vo výsluchu pred špecializovaným súdom, a preto boli nadbytočnými aj výroky o neprijatí ponuky peňažnej záruky a neuložení dohľadu probačného a mediačného úradníka a postačovalo sa s danými skutočnosťami vysporiadať v odôvodnení. Najvyšší súd vytkol prvostupňovému súdu, že keď rozhoduje o nahradení väzby v prípadoch, keď je potrebné posudzovať výnimočné okolnosti prípadu, je nutné uviesť vo výroku aj § 80 ods. 2 Trestného poriadku. Pochybenie však nemá taký závažný charakter, aby bolo nutné zrušiť uznesenie špecializovaného súdu.

11. V tomto štádiu podľa najvyššieho súdu prevažuje požiadavka verejného záujmu na zabránenie v prípadnom konaní obvinených (v zmysle § 71 ods. 1 Trestného poriadku) nad rešpektovaním ich osobnej slobody. Väzba má v prejednávanej veci zaisťovaciu funkciu, nie je v rozpore so zásadou primeranosti a zdržanlivosti, resp. proporcionality (obvineným hrozí uloženie viacročného nepodmienečného trestu odňatia slobody), je v súlade s relevantnými ustanoveniami ústavy a dohovoru. Väzba doteraz nepresiahla s ohľadom na okolnosti ani nevyhnutnú dobu trvania, keďže obvinení sú vo väzbe 4 mesiace.

II.

Argumentácia sťažovateľa

12. Väzobné stíhanie sťažovateľa je realizované v rozpore so zákonom. Nie sú prítomné materiálne dôvody väzby. Okrem pochybnej výpovede spolupracujúceho svedka [REDAKOVANÉ] nebol v konaní žiadny dôkaz, ktorý by odôvodňoval členstvo sťažovateľa v zločineckej skupine alebo ho usvedčoval z inej trestnej činnosti. Dôvodnosť trestného stíhania je založená iba na tejto výpovedi, inak nie je podložené žiadnymi skutočnosťami vyplývajúcimi z vykonaného dokazovania. Vo vzťahu k právnej kvalifikácii (k domnejšej zločineckej skupine alebo drogovej trestnej činnosti) existuje len domnienka bez podpory dôkaznej situácie a vyjadrenia zavinenia sťažovateľa v skutkovej vete uznesenia. Oslabenie materiálnych dôvodov väzby je zrejme z toho, že boli

vypočutí viacerí obvinení a množstvo svedkov a okrem [REDAKOVANÉ] drogovú činnosť sťažovateľa nikto nepotvrdil, nikto ho nepozná, vo vzťahu k členstvu v zločineckej organizácii neexistuje žiadny ani len nepriamy dôkaz. Za takejto dôkaznej situácie je nepravdepodobné, že bude možné ustáliť páchanie trestnej činnosti s kvalifikáciou, ako to prezentuje vyšetrovateľ, do úvahy neprichádza ani hrozba vysokého trestu.

13. S poukazom na nález ústavného súdu vo veci sp. zn. III. ÚS 33/2021 je to práve abstraktná úvaha, čo drží sťažovateľa vo väzbe. Súd sa nezaoberajú dôvodnosťou právnej kvalifikácie, zatiaľ sa nevysporiadali s otázkou, či ju dôkazy racionálne odôvodňujú. Ak by sa prvostupňový alebo ústavný súd začal zaoberať hodnotením dôkazov, musí konštatovať, že skutok nie je možné kvalifikovať ako obzvlášť závažný zločin, a nevyžadovať žiadne mimoriadne okolnosti pri nahradení väzby. Súd marginalizujú potrebu porovnania aktuálnej dôkaznej situácie s uznesením o vznesení obvinenia, v dôsledku uvedeného by muselo dôjsť k prekvalifikovaniu skutku, oslabeniu materiálnych dôvodov väzby a prepusteniu sťažovateľa na slobodu. Vzhľadom na nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku a to, že sa v obžalobe opísaný skutok nestal, je potrebné pre absenciu materiálneho dôvodu väzby zrušiť napadnuté uznesenie.

14. Najvyšší súd sa so závažnými pochybeniami špecializovaného súdu nevysporiadal dostatočne, existenciu materiálnych dôvodov väzby odvodzuje od výpovede svedka [REDAKOVANÉ] ktorý je len kajúcnikom, došlo uňho k dočasnému odloženiu vznesenia obvinenia, teda už v tomto štádiu mu boli poskytnuté výhody zo strany orgánov činných v trestnom konaní. Najvyšší súd sa stotožnil s údajným kolúznym správaním sťažovateľa uvedeným špecializovaným súdom a postačuje mu výpoveď svedka [REDAKOVANÉ] bez iného podporného dôkazu. Najvyšší súd zaujal stanovisko, že sťažnostný súd nie je viazaný dôvodmi väzby zistenými prvostupňovým súdom, ktoré nemá oporu v zákone, je absolútne nesprávne a je protiústavné.

15. Obava z pokračovania v nepreukázanej drogovej činnosti na účely zabezpečovania živobytia je nedôvodná, pretože pri domovej prehliadke sa nenašla žiadna „výbava“ obchodníka s drogami, žiadna vyššia finančná hotovosť, teda žiadny dôkaz, že by sťažovateľ mal drogovú činnosť ako prostriedok obživy, v minulosti úspešne podnikal, má príjem z invalidného dôchodku a podniká jeho manželka. Nikdy nebol trestaný.

16. Kolúzna väzba je nezákonná až protiústavná, bola uvalená len na základe výpovede jedného pochybného kajúcnika ochotne spolupracujúceho vo viacerých veciach, nie je ničím verifikovaná, o jej pravdivosti sú značné pochybnosti. Ide o osobu, ktorá môže mať motiváciu takto vypovedať ako protislužbu za výhody zo strany orgánov činných v trestnom konaní. Nie svojou vinou bol sťažovateľ umiestnený na celu so svedkom svedčiacim proti nemu, toto zásadné pochybenie on nemôže znášať. Tvrdenie svedka [REDAKOVANÉ] nikto nepotvrdil, napriek tomu si tento záver súdy osvojili a prezentujú ho ako fakt.

17. Najvyšší súd mal skúmať len správnosť uznesenia špecializovaného súdu a nebol oprávnený z vlastnej iniciatívy rozhodnúť o rozšírení dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, teda nad rámec návrhu a o niečom úplne inom, ako rozhodoval prvostupňový súd. Prokurátor žiadal len útekovú a preventívnu väzbu a aj jeho následná sťažnosť smerovala proti zamietnutiu návrhu na väzbu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku sudcom pre prípravné konanie. Tento postup je v rozpore so zákonnou úpravou, kolúzna väzba mala byť okamžite zrušená prvostupňovým súdom.

18. Uznesenie špecializovaného súdu je arbitrárne a nepreskúmateľné, obmedzuje sa na konštatovanie, že podozrenie vyplýva z uznesenia o vznesení obvinenia a trestné stíhanie považuje za dôvodné. Takéto odôvodnenie je nedostatočné, nedáva odpoveď na všetky otázky nastolené obhajobou, predstavuje porušenie práva na spravodlivý proces.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

19. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

20. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutými uzneseniami, resp. konaniami ústavný súd poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, v ktorej zdôraznil, že konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení samotnom (konaniami vo veci samej týkajúcimi sa viny obvinenej osoby). Rozhodnutím o väzbe preto nemôže dôjsť k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, ako ani čl. 6 ods. 1 dohovoru či čl. 14 paktu (základné právo na súdnu a inú právnu ochranu a obsahovo totožné právo na spravodlivý proces), keďže túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 17 ústavy, ako aj čl. 5 dohovoru (m. m. III. ÚS 622/2016).

21. Ďalej ústavný súd uvádza, že procesné garancie súdnej kontroly väzby v nasledujúcich štádiách väzobného rozhodovania (napr. preskúmanie žiadosti o prepustenie z väzby, rozhodovanie o predĺžení väzby a rozhodovanie o ponechaní sťažovateľa vo väzbe po podaní obžaloby) poskytuje čl. 5 ods. 4 dohovoru, nie čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru, ktorý je aplikovateľný v rámci primárneho rozhodovania o vzatí do väzby (uvalení väzby). Článok 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru sa, naopak, *ratione materiae* vzťahuje predovšetkým na rozhodovanie o pozbavení osobnej slobody (o zatknutí či zadržaní a následne o vzatí do väzby). Napadnuté uznesenia súdov sa evidentne týkajú ďalšieho trvania pozbavenia osobnej slobody sťažovateľa, nie jeho prvotného vzatia do väzby. Sťažovateľove námietky týkajúce sa prípadného porušenia čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru vo vzťahu k uzneseniam špecializovaného súdu a najvyššieho súdu v označených konaniach preto ústavný súd posúdil ako zjavne neopodstatnené s tým, že v okolnostiach daného prípadu bolo potrebné posúdiť ich z hľadiska sťažovateľom označeného čl. 5 ods. 4 dohovoru v obsahovom kontexte aj s odsekom 3 tohto ustanovenia.

22. V tejto časti preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.1. K porušeniu označených práv konaním a uznesením špecializovaného súdu:

23. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ proti uzneseniu špecializovaného súdu podal sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením z 8. júna 2023. Ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity, ktorý vo vzťahu k preskúmanému

uzneseniu opodstatňuje uprednostnenie právomoci najvyššieho súdu (čl. 127 ods. 1 ústavy a § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Uvedená skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum namietaných porušení konaní a uznesením špecializovaného súdu, preto ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K porušeniu označených práv konaním a napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

24. Sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom namieta nesplnenie materiálnych podmienok väzby, dôvodnosť vedenia trestného stíhania, právnu kvalifikáciu, hodnotenie dôkaznej situácie.

25. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04, II. ÚS 151/09) vyplýva, že na konanie o väzbe je aplikovateľný čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, v ktorom sú implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00).

26. Každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00, I. ÚS 115/07, I. ÚS 187/07). Otázka, či je väzba zákonná, má byť vyriešená nielen s poukazom na vnútroštátny zákon, ale aj na znenie dohovoru, s ktorým musí byť v súlade (III. ÚS 79/02, III. ÚS 77/05). Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je integrovanou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 55/98).

27. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať *ratio decidendi* (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich za väzbu a proti nej, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (obdobne III. ÚS 271/07, III. ÚS 33/2021).

28. Ústavný súd v zmysle svojej ustálenej judikatúry zdôrazňuje, že väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného. Keďže ide o najzávažnejší zásah, vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu jej ústavnosti a zákonnosti (m. m. III. ÚS 26/01). Je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu nevinu výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe (Toth proti Rakúsku, rozsudok z 12. 12. 1991, ods. 67). Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôraznil, že jeho právomoc na rozhodovanie vo väzobných veciach predpokladá výlučne skúmanie

toho, či sa v konaní pred väzobnými súdmi dodržali ústavno-procesné princípy takého obmedzenia osobnej slobody, akým je väzba obvineného (II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03, IV. ÚS 171/03).

29. Vo všeobecnosti je možné vysloviť, že pri posudzovaní existencie väzobných dôvodov je potrebné striktne vychádzať zo zistených konkrétnych skutočností zakladajúcich jednotlivé väzobné dôvody. Výklad zákonných znakov „konkrétnych skutočností“ je predovšetkým vecou všeobecných súdov, ktorých úlohou je pri dôkladnej znalosti skutkových okolností a dôkaznej situácie tej-ktorej veci svedomito posúdiť (v ktoromkoľvek štádiu konania), či vzatie do väzby alebo jej ďalšie trvanie/predlžovanie je opatrením nevyhnutným na dosiahnutie účelu trestného konania a či tento účel ani pri vynaložení všetkého úsilia nemožno dosiahnuť inak. Príslušné úvahy súdu by mali byť vyvedené vždy z povahy konkrétnej a individuálnej veci vrátane osoby obvineného, jeho osobných pomerov, rozsahu potrebného dokazovania, z jeho náročnosti a pod. Do týchto úvah súdu sa ústavný súd cíti oprávnený zasiahnuť spravidla len vtedy, ak nie je rozhodnutie o väzbe podložené zákonným dôvodom buď vôbec, alebo ak tvrdené (a nedostatočne zistené) dôvody väzby sú v extrémnom rozpore s kautelami vyplývajúcimi z ústavného poriadku, prípadne s medzinárodnými zmluvami, ktorými je v tomto smere Slovenská republika viazaná (m. m. I. ÚS 348/2016). Úloha ústavného súdu sa preto aj v tejto veci obmedzila na posúdenie otázky, či je odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v spojení s odôvodnením uznesenia špecializovaného súdu ústavnoprávne akceptovateľné.

30. Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia konštatuje, že oba súdy sa zaoberali základnou materiálnou podmienkou väzby sťažovateľa, a to dôvodnosťou podozrenia zo spáchania skutkov sťažovateľom vykazujúcich znaky trestných činov. Najvyšší súd odkázal na aktuálne výsledky dokazovania uvedením konkrétnych výpovedí svedkov (██████████), uviedol aj ďalšie dôkazy, ako sú hotovosť zaistená v rámci domovej prehliadky v byte užívanom sťažovateľom, vykonané odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky. Vo vzťahu k prvému bodu obvinenia reagoval aj na námietky obhajoby uvedením ďalších výpovedí, ktoré majú podporovať výpoveď svedka ██████████ (bod 5, posledná veta).

31. Sťažovateľ namieta aj dostatočnú relevanciu výsledkov dokazovania pre záver všeobecných súdov o dôvodnosti väzobného trestného stíhania. Miera presvedčivosti dôkazov potrebná na konštatovanie splnenia materiálnych podmienok väzobného stíhania obvineného je v komparácii s rozhodovaním súdu o vlastnom predmete trestného konania nižšia, a to z pohľadu ich kvantitatívnych, ako aj kvalitatívnych aspektov. Podľa ústavného súdu najvyšší súd napadnutým uznesením v tejto časti nevybočil z ústavne vymedzených hraníc zásahov do osobnej slobody. Zreteľne vymedzil s odkazom na relevantnú judikatúru ústavného súdu a EŠLP dôkazný štandard pri rozhodovaní o väzbe založený na preukazovaní podozrenia zo spáchania stíhaného skutku majúceho znaky trestného činu dostatočným spôsobom. Tým dal odpovede na námietky sťažovateľa smerujúce k inému hodnoteniu výpovedí svedkov vyznievajúcich v jeho neprospech, k ich hodnovernosti vzhľadom na ich spoluprácu s orgánmi činnými v trestnom konaní. Je potrebné opätovne zdôrazniť, že úlohou ústavného súdu pri posúdení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nebolo preskúmať správnosť a úplnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré tento súd oprel svoje väzobné rozhodnutie.

32. Najvyšší súd zaujal jasné stanovisko aj k opakujúcim sa výhradám sťažovateľa k právnej kvalifikácii obidvoch skutkov, pre ktoré je stíhaný. Odpovede najvyššieho súdu na tieto námietky

sú zrejmé z rekapitulácie odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu, preto ústavný súd nepovažuje za účelné ich ešte raz opakovať. Sťažovateľ svojimi námietkami stavia ústavný súd do pozície ďalšej prieskumnej inštancie, ktorá by mala preskúmať správnosť právneho posúdenia uskutočneného všeobecnými súdmi, ktorá mu ako orgánu ochrany ústavnosti neprináleží.

33. Niektoré časti ústavnej sťažnosti očividne nemajú súvis s napadnutými uzneseniami a konaniami a vzťahujú sa na úplne inú vec (spomína sa Okresný súd Galanta, rozhodnutie zo 6. júla 2022 či Krajský súd v Trnave, pozn.), čo je zjavne dôsledok nedôslednej kontroly finálneho textu ústavnej sťažnosti.

34. Pri spochybňovaní dôvodu tzv. preventívnej väzby sťažovateľ v podstate len zotrúva na skoršej argumentácii uvedenej v sťažnosti proti uzneseniu špecializovaného súdu bez konfrontácie s odôvodnením uznesenia najvyššieho súdu. Ústavný súd nezistil dôvod na vyslovenie ústavnej neudržateľnosti konania, resp. napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z dôvodu rozporu s požiadavkami vyplývajúcimi z označených referenčných noriem, pretože odpovede na argumenty sťažovateľa poskytnuté najvyšším súdom nemožno označiť za svojvoľné, a preto nie je dôvod na vyvodenie záveru o neústavnom zásahu do osobnej slobody.

35. Rovnako ani pri dôvode kolúznej väzby sťažovateľ nevedie ďalšiu polemiku so závermi a úvahami najvyššieho súdu (o tom, že nie je rozumný dôvod predpokladať, že si svedok vymýšľa tvrdenia o kolúznom správaní sťažovateľa, že by sa vystavoval hrozbe trestného stíhania), iba opakuje skoršie tvrdenia o nedôveryhodnosti svedka či nedostatočnosti takéhoto dôkazu.

36. Sťažovateľ spochybňuje aj uznesenie, ktorým bol vzatý do väzby (č. k. 5 Tošt 5/2023 z 21. marca 2023), ústavnú sťažnosť proti nemu však nepodal, preto v tomto konaní niet priestoru na jeho ústavnoprávny prieskum. Ten sa otvára iba nepriamo tým, že na toto uznesenie najvyšší súd odkazoval v napadnutom uznesení, pričom pomerne detailne odpovedal na námietky sťažovateľa k zákonnosti postupu uvalenia kolúznej väzby (bod 8). Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti ani v tejto otázke nereaguje na dôvody a argumenty uvedené najvyšším súdom, ale len opakuje svoje skoršie výhrady, ku ktorým pridáva jednoduché tvrdenie o nesprávnosti, nezákonnosti a protiústavnosti procesného postupu, a to bez priamej konfrontácie jednotlivých záverov napadnutého rozhodnutia.

37. Vzhľadom na takéto nekonkrétne odôvodnenie nezostáva ústavnému súdu iné, ako opätovne zdôrazniť že nie je ďalšou prieskumnou inštanciou, ktorá posudzuje správnosť záverov všeobecných súdov. Ako už bolo zdôraznené, zasiahnuť by mohol v prípade zistenia známk svojvôle [buď v podobe procesnej, teda hrubého alebo opakovaného porušenia zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, alebo hmotnoprávnej (meritórnej), teda extrémneho nesúladu medzi základom na rozhodovanie veci a právnymi závermi orgánu verejnej moci, ktoré by boli neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012)]. Nič také sťažovateľ nenaznačil a relevantná časť odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu netrpí takým nedostatkom.

38. Ústavný súd pripomína, ako to aj najvyšší súd uviedol, že každé rozhodovanie o väzbe sa odohráva len v rovine pravdepodobnosti týkajúcej sa následkov, ktoré môžu nastať, a nie úplnej istoty týkajúcej sa dôsledkov, ktoré by mohli nastať, pokiaľ by obvinený nebol držaný vo väzbe (k tomu napr. aj IV. ÚS 78/2022).

39. Najvyšší súd odôvodnil ústavne akceptovateľne splnenie dôvodu tzv. kolúznej väzby a celkovo aj dvojitého materiálneho predpokladu väzobného stíhania s poukázaním na konkrétne skutkové okolnosti vyplývajúce z tejto trestnej veci. Konajúce súdy sa posúdením väzobnej veci sťažovateľa zaoberali dostatočne, náležite a primerane, pričom poskytli náležitú odpoveď na všetky kľúčové námietky sťažovateľa.

40. V okolnostiach prípadu ústavný súd nezistil rozpor medzi účelom väzby a dôvodmi väzby zistenými najvyšším súdom na strane sťažovateľa. Išlo o prípustné uplatnenie výnimky z práva na osobnú slobodu a bezpečnosť. Konajúcimi súdmi prezentovaná interpretácia jednotlivých ustanovení aplikovaných právnych noriem nijako nepopiera ich účel a zmysel, a teda má z hľadiska ich ústavnej konformnosti akceptovateľnú podobu.

41. Nie je preto dôvod na prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie z dôvodu nedostatku reálneho základu na vyslovenie porušenia označených práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy v spojení s čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny, čl. 5 ods. 4 dohovoru, čl. 9 ods. 1, 3 a 4 paktu uznesením najvyššieho súdu a jemu predchádzajúcim konaním. Ústavná sťažnosť musela byť preto v tejto časti posúdená ako zjavne neopodstatnená podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

42. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite jeho ústavnej sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu